Jaarbericht van Erfgoedcentrum ’t Schoor 2025

In dit jaarbericht willen we - zoals gebruikelijk is - een korte weergave geven van de activiteiten en gebeurtenissen die in 2025 binnen ons erfgoedcentrum de revue hebben gepasseerd.

2025 was voor het erfgoedcentrum een bijzonder jaar: officieel op 16 oktober 2025 bestond Erfgoedcentrum ’t Schoor Udenhout - Biezenmortel 35 jaar. Tijdens de vrijwilligersmiddag op 20 september in ’t Plein te Udenhout hebben we hierbij stilgestaan.

Vrijwilligers

In 2025 bestond de groep vrijwilligers uit 30 personen. Zij zijn samen 't Schoor: Zij zorgen voor de uitstraling en de goede publiciteit van 't Schoor. Door hun inzet is het erfgoedcentrum gratis te bezichtigen en zij zorgen er ook voor dat de ruimtes op het erfgoedcentrum er geordend en netjes uitzien. Verder organiseren zij tentoonstellingen, verzorgen presentaties, maken (vele) publicaties en onderhouden en digitaliseren onze collectie etc. Er wordt anno 2025 steeds meer online door vrijwilligers thuis verwerkt.

Bert van Asten

Helaas moesten wij dit jaar afscheid nemen van een van onze trouwe vrijwilligers: Bert van Asten. Bert was al 30 jaar actief bij Erfgoedcentrum ’t Schoor, en werkte op het gebied van collectiebeheer nauw samen met onze medeoprichter Kees van den Bersselaar. Met hem vormde Bert een gouden team. Vele jaren was hij op dinsdag-ochtend present op ‘t Schoor maar daarnaast was hij ook vele uren thuis of op het archief bezig voor onderzoek. Bert was een zeer trouwe en betrokken vrijwilliger en van zijn enorme kennis over Udenhout

maakten wij dan ook graag gebruik. Hij was dan ook een gewaardeerde gastschrijver en ondersteuner van het ‘Kees van Kempen-schrijversteam’ vanwege zijn enorme kennis. Ook heeft hij vele jaren de rondleidingen mee verzorgd. Tot december 2024 nam Bert ondanks zijn gezondheidsproblemen nog deel aan de bijeenkomsten van het fototeam op woensdagmiddag. Wij zijn hem veel dank verschuldigd en zullen hem nooit vergeten. Dat hij mag rusten in vrede.

Annie van Roessel-Kolen ontving bij de jaarlijkse lintjesregen een Koninklijke Onderscheiding, ook vanwege haar inzet voor ‘t Schoor. Annie is al vanaf het begin lid van het schrijversteam van ’t Schoor en dat is dus inmiddels al zo’n 33 jaar. Van haar kennis over Biezenmortel en haar grote collectie foto’s van Udenhout en Biezenmortel wordt nog steeds dankbaar gebruik gemaakt bij onze publicaties en exposities.

Tijdens de jaarlijkse vrijwilligers-middag op 20 september ontving Ria van der Meijden-Robben de ‘Oorkonde van Verdienste’ vanwege haar 25 -jarige inzet voor ons erfgoedcentrum. Ria is lid van het onderhouds- en collectiebeheer-team en zij is onze etaleuse die met haar creatieve talent vele mooie exposities op het erfgoedcentrum inricht. Daarnaast maakt zij ook deel uit van het team die de kinderen van de basisscholen ontvangt.

Ria van der Meijden en Wil Broos

We mochten dit jaar ook drie nieuwe vrijwilligers verwelkomen: Rita Broos, Elmy Weijtmans en Stef Aldenhuijsen. Rita sloot aan bij de onderhoudsgroep en Elmy en Stef verwerken vooral online informatie.

Anita Kuijs en Ria Vermulst-Klijn stopten dit jaar als vrijwilliger van ‘t Schoor. Wij danken hen beiden hartelijk voor hun inzet.

Onderhoud pand Schoorstraat 2 (bovenverdieping) en restauratie voorwerpen

Het onderhoud van het gebouw Schoorstraat 2 en restauratie-werkzaamheden aan onze collectie stond dit jaar grotendeels in het teken van het leegmaken van het depot bij Zorgboerderij Martens in Biezenmortel en het verplaatsen van de voorwerpen in het depot op de zolder van het Oude Raadhuis. Eind januari 2025 waren alle typische boerenvoorwerpen bij de zorgboerderij verplaatst naar de overkapte ruimte in de tuin van het parochiecentrum in Udenhout. Wij zijn de familie Martens dank verschuldigd voor het jarenlang beschikbaar stellen van de ruimte.

In de maand oktober zijn de voorwerpen op de zolder van het Oude Raadhuis tijdelijk verplaatst naar een ruimte in het leegstaande kantoorgebouw. Ook zijn dubbele en overbodige voorwerpen opgehaald door een Stichting ‘Gered gereedschap’ waarbij het weer een goede bestemming krijgt. Naar verwachting kunnen de voorwerpen in de maand maart 2026 weer terug naar de zolder in het Oude Raadhuis.

Vervolgens zijn door de zogenoemde ‘dinsdaggroep’ weer diverse ‘technische en bouwkundige’ klusjes uitgevoerd in de verschillende ruimtes van Schoorstraat 2, zodanig dat deze weer praktisch ingericht en gebruikt kunnen worden.

Onderwijs

Ook dit jaar hebben we het scholenprogramma weer kunnen presenteren. We hebben gedurende het jaar een drietal activiteiten georganiseerd. Als eerste in het voorjaar de culturele wandelingen met groep 5 van Basisschool De Wichelroede. Zij hebben kunnen genieten van het bezoek aan het erfgoedcentrum, de rondleiding door het dorp waarbij het kijkje in de St.-Lambertuskerk heel waardevol was, en het bezoek aan het Gilde Sint Joris aan het Kuilpad.

Daarna hebben de groepen 6 van Basisschool De Wichelroede een fietstocht gemaakt door het buitengebied van Udenhout en Biezenmortel, met een rustmomentje bij de ‘Rustende Jager’ en een lekkere verrassing op het eind van de tocht bij de ‘IJshoeve Uijlenborch’. Voordat ze daar aan kwamen werd ook nog een bezoekje gebracht aan het ‘Heerkenshuis’ op het terrein van de voormalige steenfabriek.

De derde activiteit was een programma in oktober voor de groepen 8 van Basisschool De Wichelroede rondom oorlog en bevrijding. Dit bestond uit een gastles door Sandra van Dam, medewerker educatie van Stadsmuseum Tilburg, in de klas en de week erna een programma in het erfgoedcentrum door onze vrijwilligers. Een geslaagde nieuwe opzet die zeker voor herhaling vatbaar is, wat is gebleken uit de reacties van leerlingen en onderwijzend personeel van de basisschool.

Leerlingen van de Wichelroede op ’t Schoor bij de oorlogsexpositie.

Kees van Kempen Schrijversteam

Ook in 2025 verscheen weer ons jaarboek “Unentse Sprokkels”. Het is qua artikelen weer een gevarieerd geheel geworden. Buiten de leden van het schrijversteam zijn er dit jaar ook weer gastschrijvers betrokken bij de Sprokkels, waaronder ook enkele andere vrijwilligers van ’t Schoor. Bij de presentatie van de Unentse Sprokkels waren er dit jaar behalve een filmpje van een Udenhoutse broeder, die wat over de inhoud van de Sprokkels vertelt, ook twee geluidsfragmenten van twee Udenhoutse popbandjes te horen waar Martin de Ruijter dit keer over vertelde in de Sprokkels.

Een tweede uitgave in 2025 was een boekje in de serie Unentse biografieën, nummer 8 in de reeks. Kees van Kempen was ruim 11 jaar geleden de initiatiefnemer voor deze reeks over bijzondere Udenhouters. Erfgoedcentrum ’t Schoor vond dat Kees van Kempen daar zelf ook toe gerekend mag worden en een biografie verdiende. Het boekje werd gepresenteerd op 20 juni 2025, precies twee jaar na het overlijden van Kees. In de biografie is aandacht voor het leven, werk en de hobby’s van Kees en in het bijzonder ook voor zijn rol als voorzitter van het schrijversteam. Daarmee wordt ook impliciet het verhaal verteld van een actief en succesvol schrijversteam dat sinds 1992 al 77 uitgaven heeft voortgebracht.

Collectie

Ook in 2025 hebben we weer verschillende mooie voorwerpen aan onze collectie kunnen toevoegen. Het hoeft daarbij niet te gaan om kostbare, zeldzame of antieke voorwerpen. Het gaat vooral om het verhaal wat er bij te vertellen is.

Een mooi voorbeeld daarvan is de zoutbus, de schep en de frietbak/lekbak van waaruit Jan Haen van cafetaria ’t Haantje decennialang zijn goudbruin gebakte friet in de bakjes of zak schepte. De welbekende frietboer is inmiddels met pensioen maar de voorwerpen uit zijn frituur die ’t Schoor bewaart voor het nageslacht houden de herinnering levend.

Jan Haen in zijn frituur.

Veel van de voorwerpen uit onze collectie worden permanent tentoongesteld op ’t Schoor. Daarnaast zijn er twee depots beschikbaar. Maar ook daar is de ruimte beperkt.

Nieuwe wisseltentoonstelling

Nadat het onderwerp voor de nieuwe wisseltentoonstelling in 2024 al gekozen was, begon de collectiegroep begin 2025 met de voorbereidingen van de opbouw. Als eerste werd gekeken welke voorwerpen, die met onderwijs te maken hebben, in onze eigen collectie aanwezig waren. Een oproep in De Wegwijzer leverde niet veel, maar toch wel enkele waardevolle reacties op. Ook enkele aanvullingen vanuit de scholen waren zeer welkom en gaven een verbinding naar het onderwijs in de huidige tijd. Dank aan iedereen die

iets aangeleverd heeft. Tijdens de Open Monumentendag op 13 september ging de wisseltentoonstelling over de geschiedenis van het onderwijs in Udenhout en Biezenmortel van start en is het komende jaar te bezichtigen.

De nieuwe wisseltentoonstelling over het onderwijs.

Genealogie

Het Kees van Kempen Schrijversteam heeft in de afgelopen jaren drie familieboeken gepubliceerd met de verhalen van 55 Udenhoutse en Biezenmortelse families. Voor deze boeken is uitgebreid genealogisch onderzoek gedaan. Slechts een deel van die genealogische gegevens is in de boeken opgenomen. Daarom zijn de genealogische bestanden geüpload naar de bekende internetsite voor stamboomonderzoekers: www.genealogieonline.nl Inmiddels staan er gegevens van bijna 7.000 personen uit onze bestanden op. Op deze website zijn duidelijk de onderlinge verwantschappen tussen de oude Udenhoutse en Biezenmortelse families te zien. De directe link naar de Udenhoutse-Biezenmortelse stambomen is:
https://www.genealogieonline.nl/stambomen-erfgoedcentrum-t-schoor/

Openstelling en rondleidingen op ‘t Schoor

Er was tijdens de openstellingsuren steeds meer inloop van mensen die vragen hadden over heemkundige onderwerpen en over familie-stamboomonderzoek. De helpdesk-functie - ook digitaal via de e-mail - wordt steeds belangrijker en medewerkers van het erfgoedcentrum helpen de mensen graag verder. Wat betreft de rondleidingen is vermeldenswaardig:

Van 3- 5 april 2025 hield het Gilde Sint Antonius-Sint Sebastiaan Udenhout in ons dorp een driedaagse voorjaarsvergadering voor de Europese Gemeenschap van Historische schuttersgilden (EGS) en de Ridderorde van de Heilige Sint Sebastiaan. Het was een prachtig schouwspel om zo’n 250 internationale gildebroeders in hun fraaie kostuums te zien. Een bijzondere dag vol eeuwenoude symboliek: van de ridderslag tot de vendelgroet. Er werden ook zo’n 50 personen uit heel Europa door Wil Broos en Frank Scheffers voor een rondleiding op ’t Schoor ontvangen. Als gastenboek werd gebruik gemaakt van het gastenboek van de voormalige gemeente Udenhout. Dit is al jaren in de collectie van ‘t Schoor opgenomen. Nu prijken er de handtekeningen in van o.a. de Commissaris van de Koning, mevrouw I. Adema en van de prins van Merode.

Europese gilden werden rondgeleid op ’t Schoor.

Ook werden er enkele rondleidingen verzorgd voor diverse families, voor leden van Senioren Belang Riel en een groep deelnemers van de Opstapbus Goirle/Riel.

Open monumentendag

Vele vrijwilligers hebben weer enthousiast mee-gewerkt aan het slagen van de Open Monumentendag 2025. Er waren in Udenhout maar liefst 8 locaties open: de brandweerkazerne, de Sint Lambertuskerk, het Oude Raadhuis, de Dalenskamer in Kasteel de Strijdhoef, de entree/ trappenhal bij Huize Vincentius, Het Heerkens-huis, Landpark Assisië en natuurlijk ons erfgoed-centrum. Vooral de openstelling van de hoofdingang/toren van Huize Vincentius trok veel bekijks. Onverwachts mocht men zelfs het hele gebouw bekijken waarbij een oud-medewerker vol enthousiasme de juiste toelichting gaf. Dat was een waardevolle aanvulling. Er was ook een medewerker van de Stichting BOEI, eigenaar van het pand, aanwezig om de vragen van belangstellenden te beantwoorden over de stand van zaken over nieuw- en verbouwplannen.

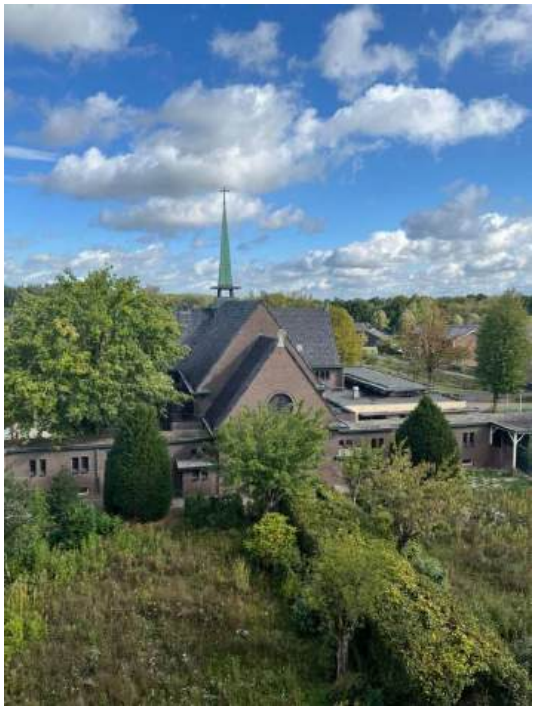

Zicht vanuit het hoofgebouw van Vincentius op de kapel en de binnentuin.

Samenwerking met de bibliotheek Udenhout

Met de bibliotheek Udenhout wordt al jarenlang prettig samengewerkt. De expositie met foto's over het Oude Raadhuis stond in het kader van de Maand van de Geschiedenis in oktober in de bibliotheek. Zo'n fotopaneel met historische foto's trekt altijd veel bekijks.

Wim Verbunt hield op 15 oktober in de bibliotheek een presentatie van zijn historisch jeugdboek "Tilburg 11 augustus 1620". Hij leende uit onze collectie wat materialen ter illustratie, wat kinderspeelgoed en een karnton.

Overige activiteiten

Dodenherdenking: De plaatselijke Dodenherdenking op 4 mei, jaarlijks georganiseerd door 't Schoor en Udenhouts Belang, vond opnieuw plaats op het kerkhof bij de Sint Lambertuskerk. Ook de beide gilden werkten hieraan mee. En het is mooi te constateren dat steeds meer mensen, ook jongeren, hierbij aansluiten.

Lezingen:

Lia Clement-Verhoeven heeft op 6 augustus op verzoek van het bestuur van De Zonnebloem een lezing verzorgd voor zo'n 50 personen. Aan de hand van filmpjes en oude foto's werden er herkenbare items over Udenhout en Biezenmortel getoond en toegelicht.

Op 26 november hield Frank Scheffers op verzoek van het parochiebestuur een lezing over het leven van Frater Andreas van den Boer. Er waren 20 belangstellenden.

Bezoek cliënten ASVZ: Ook werd een nieuwe activiteit opgestart. Enkele cliënten van ASVZ kwamen met begeleiding op een aantal donderdagen naar 't Schoor om een deel van de expositie te bekijken. Zij reageerden dan ook enthousiast op herkenbare foto's of voorwerpen.

Het leegstaande hoofdgebouw van Vincentius was opengesteld tijdens Open Monumentendag.

Eeuwfeest Vincentius: Vanwege het 100-jarig bestaan van Vincentius was er een uitgebreid feestprogramma samengesteld. Een van de activiteiten was een expositie in het Oude Raadhuis waarbij ook materialen en foto's van een expositie van 20 jaar geleden werden getoond. Deze expositie die toen mede door vrijwilligers van 't Schoor was samengesteld heeft jarenlang in het hoofdgebouw op Schoorstraat 4 gestaan maar stond nu alweer jaren in de opslag bij het hoofdkantoor van ASVZ in Sliedrecht. Met name de foto-expositie gaf ook na al die jaren een mooi beeld van de historie van Vincentius.

Op 9 november kregen de deelnemers aan de Dorpsquiz voor de jeugd ook een opdracht op 't Schoor te vervullen.

35-jarig jubileum Erfgoedcentrum ‘t Schoor

Bij het behoud van erfgoed gaat het over het koesteren van waardevolle overerfbare elementen uit het verleden, die inspireren, verbinden en een ankerpunt vormen in onze identiteit en leefomgeving in onze dorpen Udenhout en Biezenmortel. Erfgoed, of het nu tastbare zaken zijn zoals monumenten en objecten, of immateriële ontastbare zaken zoals tradities en verhalen, vormt een onlosmakelijk deel van onze cultuur en geschiedenis en draagt bij aan een kwalitatieve leefomgeving voor onze huidige inwoners van onze dorpen en toekomstige generaties. Het verbindt ons met ons verleden, creëert een gevoel van gedeelde identiteit en biedt ankerpunten in onze samenleving. Al 35 jaar lang bouwen de huidige vrijwilligers en diegenen, inmiddels 27 personen die ’t Schoor jammer genoeg zijn ontvallen - voort aan de kwaliteit van de leefomgeving in onze beide dorpen. Hier mogen we als erfgoedcentrum trots op zijn.

Op zaterdag 20 september hebben we in een gezellige en sfeervolle vrijwilligersbijeenkomst hierbij stilgestaan. Tijdens deze bijeenkomst zijn een tweetal interessante lezingen verzorgd door: Patrick Timmermans, bestuurder/directeur Erfgoed Brabant met als titel “Erfgoed ben je zelf” en Ineke Strouken, oud-directeur van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland met als titel ‘markeringsrituelen’.

Financiële ondersteuning: stutten en steunen, sponsoren en diverse subsidies

Naast de vrijwilligers zijn ook de financiële vrienden van Erfgoedcentrum ’t Schoor belangrijk voor de continuïteit , vrienden die als stut elk jaar een financiële bijdrage geven om het werk allemaal te financieren. Op 1 december 2025 had ’t Schoor 40 stutten en steunen.

Opnieuw hebben we voor de uitgifte van ‘Unentse Sprokkel 22’ een financiële ondersteuning van een drietal Udenhoutse bedrijven door middel van het plaatsen van een advertorial in dit jaarlijkse boekwerk.

Uit de nalatenschap van onze medeoprichter Kees van den Bersselaar hebben we onder andere een financiële bijdrage ontvangen die bestemd kan worden voor het onderhoud aan monumentale grafzerken op de begraafplaats van de Sint Lambertuskerk in Udenhout.

We ontvingen van het Gilde Sint Antonius-Sint Sebastiaan een cheque a € 450,- vanwege onze medewerking aan de succesvolle driedaagse voorjaarsvergadering voor de Europese Gemeenschap van Historische schuttersgilden (EGS).

Erfgoedcentrum ’t Schoor kreeg een mooie donatie van het Gilde Sint Antonius-Sint Sebastiaan.

Vanuit de actie ‘RABO ClubSupport’ waarbij een stem op Erfgoedcentrum ’t Schoor kon worden uitgebracht, hebben we in 2025 een mooi bedrag van € 1.326,36 ontvangen.

Bestuur

Het bestuur, ook allen vrijwilligers, bestaat uit: Wil Broos (voorzitter), Lia Clement-Verhoeven (secretaris), William Verspeek (penningmeester) en de leden: Yvonne van Kempen-van Berkel, Frank Scheffers, Piet Happel en Cees de Werdt. Belangrijke thema’s in dit verslagjaar waren de invulling van Open Monumentendag, de viering van het 35-jarig bestaan, de tijdelijke sluiting van het depot op de

zolder van het raadhuis en het zoeken van een vervangende tijdelijke opslaglocatie. Ook bij de provinciale activiteiten van Brabants Heem werd zoveel mogelijk aangesloten.

Actief en zichtbaar in het dorp

Erfgoedcentrum ’t Schoor is niet weg te denken uit onze dorpen. Het erfgoedcentrum laat zien waar we vandaan komen en wie we als mensen in Udenhout en Biezenmortel zijn. Door onze geschiedenis te laten zien, krijgen we inzicht in onze plaatselijke identiteit.

Velen – zoals eerder aangegeven - hebben in 2025 ons gebouw in de Schoorstraat, alsmede de verschillende activiteiten en bijeenkomsten elders in ons dorp bezocht. Ook op internet en via de sociale media weet men ’t Schoor te vinden waarbij de grote stijging van bezoekers van onze website en de Facebookpagina opvallend is te noemen.

Wilt u meer weten over ons erfgoedcentrum en de geschiedenis van Udenhout en Biezenmortel? Loop eens binnen in ons erfgoedcentrum! We zijn geopend op donderdag tussen 11.00 en 15.00 uur en op de tweede zaterdag van de maand tussen 13.30 en 16.30 uur. U bent altijd van harte welkom.

Enkele vrijwilligers aan het werk op ’t Schoor. V.l.n.r. Jack Leermakers, Cees de Werdt, Cees van de Wouw, Ria van der Meijden-Robben, Piet Happel, Jan Denissen en Frans Goossens

Bestuur en werkgroepen

Bestuur: Wil Broos: voorzitter; Lia Clement-Verhoeven: secretariaat; William Verspeek: penningmeester; Piet Happel, Yvonne van Kempen, Frank Scheffers en Cees de Werdt.

Secretariaat: Lia Clement-Verhoeven, Achthoevenstraat 48, 5071 AS Udenhout (013-5111166)

Schrijversteam: contactpersonen Frank Scheffers (013-5112331) en Lia Clement (013-5111166)

Beheer collectie: contactpersonen Frank Scheffers (013-5112331) en Piet Happel (013-5111718)

Beheer gebouw: contactpersoon Cees de Werdt (013-5111024)

Werkgroep digitalisering: contactpersonen Frank Scheffers (013-5112331) en Piet Happel (013-5111718)

Rondleidingen op ’t Schoor: contactpersoon Lia Clement (013-5111166)

Contactpersoon scholen: Yvonne van Kempen (013-5111242)

Werkgroep genealogie: contactpersoon Frank Scheffers (013 5112331)

Werkgroep veldnamen: contactpersoon Frank Scheffers (013 5112331)

Werkgroep Open Monumentendag: Wil Broos (06-31773607)

Bezoek ook Wiki Udenhout en de website van Erfgoedcentrum ’t Schoor:

't Schoor » Erfgoedcentrum ’t Schoor Udenhout

E-mail: erfgoedcentrumudenhout@gmail.com

Erfgoedcentrum 't Schoor | Facebook